

NASJONALT HOFTEBRUDDREGISTER

Årsrapport for 2014 med plan for forbedringstiltak

Lars B. Engesæter, Jan-Erik Gjertsen og Lise B. Kvamsdal

20.09.2015

Bakgrunn og veiledning til utfylling

Bakgrunn

En årsrapport fra et medisinsk kvalitetsregister bør utarbeides først og fremst for å vise hvilken nytte helsetjenesten har hatt av resultatene fra registeret, og hvordan registeret kan brukes til klinisk kvalitetsforbedringsarbeid. Årsrapporten bør utformes slik at den også kan leses og forstås av personer utenfor det aktuelle fagmiljø.

Malen for årsrapport er utarbeidet av Nasjonalt servicemiljø for kvalitetsregistre på bestilling av interregional styringsgruppe, for bruk av alle nasjonale medisinske kvalitetsregistre. Malen inneholder sentrale rapporteringselementer som blant annet har sitt utgangspunkt i [stadieinndelingssystemet](#) for kvalitetsregistre, og en resultatdel.

Mottaker for årsrapporten er det enkelte registers RHF. For å kunne gi en samlet oversikt over nasjonale kvalitetsregistres årsrapporter, samt å være grunnlag for offentliggjøring av resultater fra kvalitetsregistrene, ber vi om at kopi av rapporten også sendes SKDE innen innleveringsfristen. [Ekspertgruppen](#) vil gjøre en gjennomgang av alle årsrapportene for inneværende årsrapportperiode, og kategorisere de nasjonale kvalitetsregistrene i henhold til stadieinndelingssystemet.

Veiledning til utfylling

Kapittel [4-8](#) i malen er beskrivende, og utfylles så langt det er mulig. Det vil være mange registre som mangler informasjon for utfylling av ett eller flere underkapitler. Ved manglende informasjon lar man det aktuelle underkapitlet stå tomt. Det er laget en veiledende tekst til alle underkapitler som har som hensikt å beskrive hvilken informasjon man ønsker fylt inn.

I kapittel [5](#) og [7](#) er begrepet «institusjon» brukt. Her fyller registeret inn informasjon på foretaks-, sykehus- eller avdelingsnivå avhengig av hvilken informasjon som er tilgjengelig i hvert enkelt register.

Kapittel [3](#) er resultatdelen av årsrapporten, og her fyller det enkelte register inn de resultater (tabeller, figurer og tekst) de ønsker å formidle. Det er et krav at man viser resultater fra de viktigste kvalitetsmål i registeret, og at resultatene formidles på sykehusnivå.

I hver helseregion finnes det en representant for det nasjonale servicemiljøet for medisinske kvalitetsregistre som kan svare på spørsmål angående årsrapporter. Kontaktinformasjon til disse finnes på servicemiljøets [nettsider](#).

Innhold

Del I	Årsrapport	4
1. Sammendrag		4
Summary in English		4
2. Registerbeskrivelse		5
2.1 Bakgrunn og formål		5
2.2 Juridisk hjemmelsgrunnlag		5
2.3 Faglig ledelse og databehandlingsansvar		5
3. Resultater		6
4. Metoder for fangst av data		12
5. Metodisk kvalitet		13
5.1 Antall registreringer		13
5.2 Metode for beregning av dekningsgrad		13
5.3 Dekningsgrad på institusjonsnivå		13
5.4 Dekningsgrad på individnivå		13
5.5 Metoder for intern sikring av datakvalitet		13
5.6 Metode for validering av data i registeret		14
5.7 Vurdering av datakvalitet		14
6. Fagutvikling og klinisk kvalitetsforbedring		15
6.1 Pasientgruppe som omfattes av registeret		15
6.2 Registerets spesifikke kvalitetsmål		15
6.3 Pasientrapporterte resultat- og erfaringsmål (PROM og PREM)		15
6.4 Sosiale og demografiske ulikheter i helse		15
6.5 Bidrag til utvikling av nasjonale retningslinjer, nasjonale kvalitetsindikatorer o.l.		15
6.6 Etterlevelse av nasjonale retningslinjer		15
6.7 Identifisering av kliniske forbedringsområder		15
6.8 Tiltak for klinisk kvalitetsforbedring initiert av registeret		16
6.9 Evaluering av tiltak for klinisk kvalitetsforbedring (endret praksis)		17
6.10 Pasientsikkerhet		17
7. Formidling av resultater		17
7.1 Resultater tilbake til deltakende fagmiljø		17
7.2 Resultater til administrasjon og ledelse		18
7.3 Resultater til pasienter		18
7.4 Offentliggjøring av resultater på institusjonsnivå		18
8. Samarbeid og forskning		18
8.1 Samarbeid med andre helse- og kvalitetsregistre		18
8.2 Vitenskapelige arbeider		18
Del II	Plan for forbedringstiltak	21
9. Forbedringstiltak		21
Del III	Stadievurdering	23
10. Referanser til vurdering av stadium		23

1. Sammendrag

Nasjonalt Hoftebruddregister ble startet av Norsk Ortopedisk forening 01.01.2005 for å bedre behandlingen av pasienter med hoftebrudd, og ble godkjent som Nasjonalt medisinsk kvalitetsregister av Helse- og omsorgsdepartementet i 2009. Registeret er en del av Nasjonal kompetansetjeneste for leddproteser og hoftebrudd. Faglig eier av registeret er Norsk Ortopedisk Forening, mens driften er lagt til Ortopedisk klinikk, Haukeland universitetssjukehus.

Behandlingen av pasienter med hoftebrudd er utfordrende og ressurskrevende, dels fordi det ofte er eldre mennesker som får hoftebrudd og dels fordi mange har andre sykdommer i tillegg. Målsettingen med Nasjonalt Hoftebruddregister er å oppdage dårlige proteser, sementer og operasjonsteknikker som brukes i Norge så tidlig som mulig, samt å gi kunnskap om epidemiologi.

Nasjonalt Hoftebruddregister samler inn data om pasienter som er operert for hoftebrudd i Norge og inneholder nå data fra 90 581 operasjoner. Andel reoperasjoner i 2014 var lavere enn noen gang (9,8 %). Det store antall operasjoner i registeret med samtidig registrering av PROM data (spørreskjema sendes ut direkte til alle pasientene fra registeret 4, 12 og 36 måneder postoperativt) gjør databasen unik, også i verdensammenheng.

Selv om de friskeste av hoftebruddpasientene klarer seg godt, har mange pasienter med hoftebrudd høy alder og tilleggssykdommer som gir stor dødelighet. Ett års dødelighet er 25 % og 5 års dødelighet er 60 %, som f.eks. er høyere enn for pasienter med kreftsykdommer. Det er derfor viktig at denne pasientgruppen får den oppmerksomhet som den fortjener, slik at antall per- og postoperative komplikasjoner reduseres til et minimum.

Summary in English

[Optionally, provide a summary of the annual report. Highlights from quality assessment and improvements are relevant here]

2. Registerbeskrivelse

2.1 Bakgrunn og formål

2.1.1 Bakgrunn for registeret

Nasjonalt Hoftebruddregister ble opprettet av Norsk Ortopedisk Forening 01.01.05 for å bedre behandlingen for pasienter med hoftebrudd.

Over 8000 personer opereres hvert år for hoftebrudd i Norge. Gjennomsnittsalderen er 80 år og 70 % er kvinner. Nasjonalt Hoftebruddregister samler inn informasjon om pasienten, om bruddet og om operasjonen. Opplysningene benyttes til å sammenligne resultatene av de ulike operasjonsmetodene som brukes (inkludert tidsbruk før operasjon) samt til å gi epidemiologiske data for å kunne avklare årsak og kunne forebygge sykdom og skade som fører til hoftebrudd.

2.1.2 Registerets formål

Formålet med registeret er å utvikle ny kunnskap som kan bidra til å forebygge sykdom og skade som leder til hoftebrudd samt kvalitetssikre og forbedre behandlingsmetodene og tilbudet til pasientene.

2.2 Juridisk hjemmelsgrunnlag

Ikke tidsbegrenset konsesjon fra Datatilsynet datert 03.01.2005 med endring av konsesjonsvilkår datert 06.11.2008. Samtykkeerklæring/informasjonskriv datert 12.09.2008.

2.3 Faglig ledelse og databehandlingsansvar

Professor/overlege Lars B. Engesæter er leder for Nasjonalt Hoftebruddregister. Databehandlingsansvarlig er Helse Bergen ved direktøren.

2.3.1 Aktivitet i styringsgruppe/referansegruppe

Det årlige møtet i styringsgruppen/referansegruppen ble avholdt 01.04.2014.

Styringsgruppen består av en representant for hvert helseforetak: Stefan Röhr (Helse Sør-Øst), Otto Schnell Husby (Helse Midt), Olav Asserson (Helse Vest) og Odd-Inge Solem, leder (Helse Nord). Brukerrepresentant Oddveig Birkeland, Helse Førde, er nytt medlem av referansegruppen fra 2015.

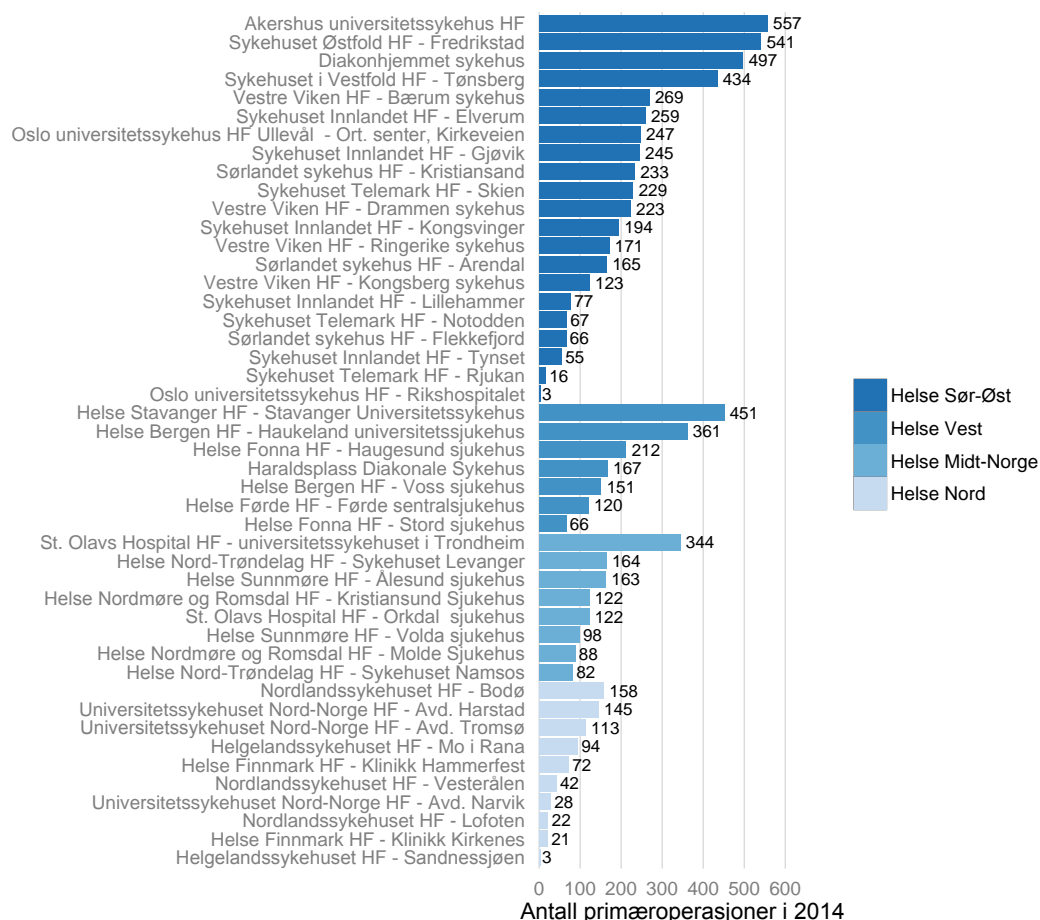
Fra registrene deltar Ola Wiig (Helse Sør-Øst), Lars B. Engesæter (Helse Vest), Ove Furnes (Helse Vest), Leif Ivar Havelin (Helse Vest) og Knut Fjeldsgaard (Helse Vest).

På møtet ble det redegjort for status for de forskjellige registrene, drift og økonomi. Videre ble elektronisk rapportering/MRS diskutert samt innsamling av PROM data.

3. Resultater

Nasjonalt Hoftebruddregister samler inn data om pasienter som er operert for hoftebrudd i Norge og inneholder nå data fra 90 581 operasjoner. Andel reoperasjoner i 2014 var lavere enn noen gang (9,8 %). Figur 1 viser antall hoftebrudd meldt til registeret for 2014 fra de 46 sykehusene i Norge som opererer slike brudd.

Figur 1: Antall hoftebrudd meldt til Nasjonalt Hoftebruddregister i 2014 fra de 46 sykehusene (gruppert etter helseregion).

Det store antall operasjoner i registeret med samtidig registrering av PROM-data (spørreskjema som sendes ut direkte til alle pasientene fra registeret 4, 12 og 36 måneder etter operasjon) gjør databasen unik, også i verdensammenheng.

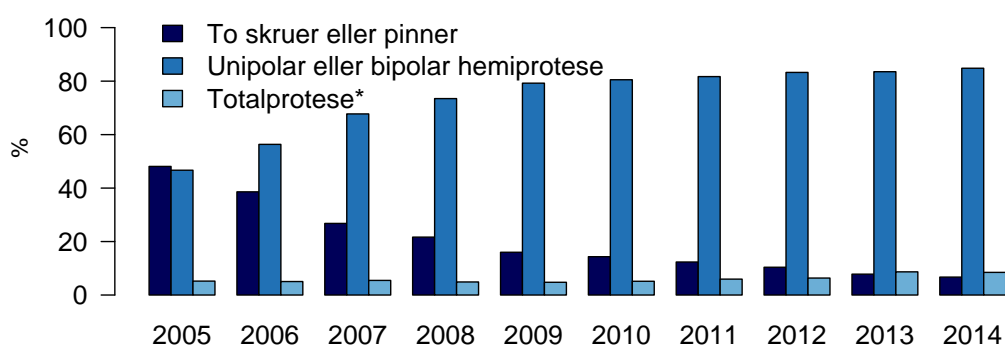
Endring i behandling av lårhalsbrudd

Det har vært store endringer i valg av operasjonsmetoder fra 2005 til 2014. Lårhalsbrudd med betydelig feilstilling på bruddstedet (dislokerte lårhalsbrudd (Garden type 3 og 4)), utgjør cirka 40 % av alle hoftebrudd. Behandlingen av disse bruddene har endret seg dramatisk fra starten av Nasjonalt Hoftebruddregister i 2005 og frem til i dag. I 2005 ble nesten halvparten av bruddene operert med 2 skruer og nesten halvparten med en hemiprotese (hvor lårhodet blir byttet ut med

et kunstig hode). I 2014 var andelen behandlet med 2 skruer falt til under 10 % og andelen operert med hemiprotoser økt til nær 90 % (Figur 2a). Dette mener vi er en betydelig forbedring i behandlingen. Risikoen for reoperasjoner er bare en syvende del for primære hemiprotoser i forhold til operasjoner med 2 skruer, mens dødeligheten det første året etter operasjonen er den samme for de to gruppene.

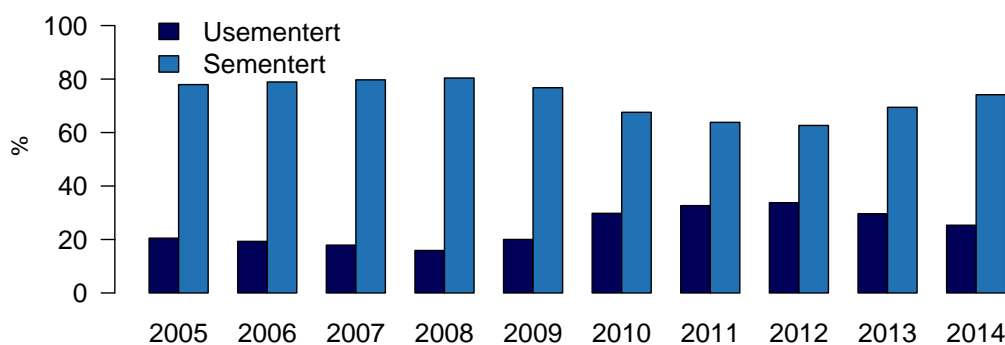
Også for de trekantære bruddene har det vært en endring i operasjonsmetode gjennom denne 10-års perioden med flere margnagler og færre glideskruer (Figur 2c).

Figur 2a: Endring av operasjonsmetode for dislokerte lårhalsbrudd, 2005-2014.

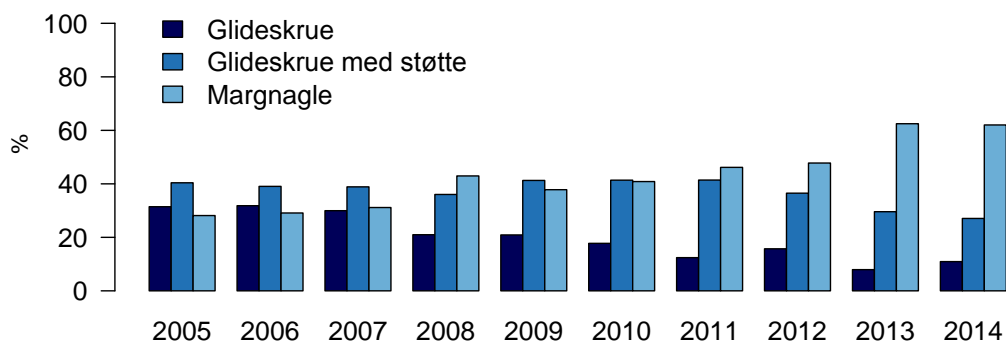

*Totalprotoser ved lårhalsbrudd rapportert til Hofteproteseregisteret uten informasjon om dislokasjon i fraktur.

Figur 2b: Tidstrend for fiksasjon av hemiprotoser

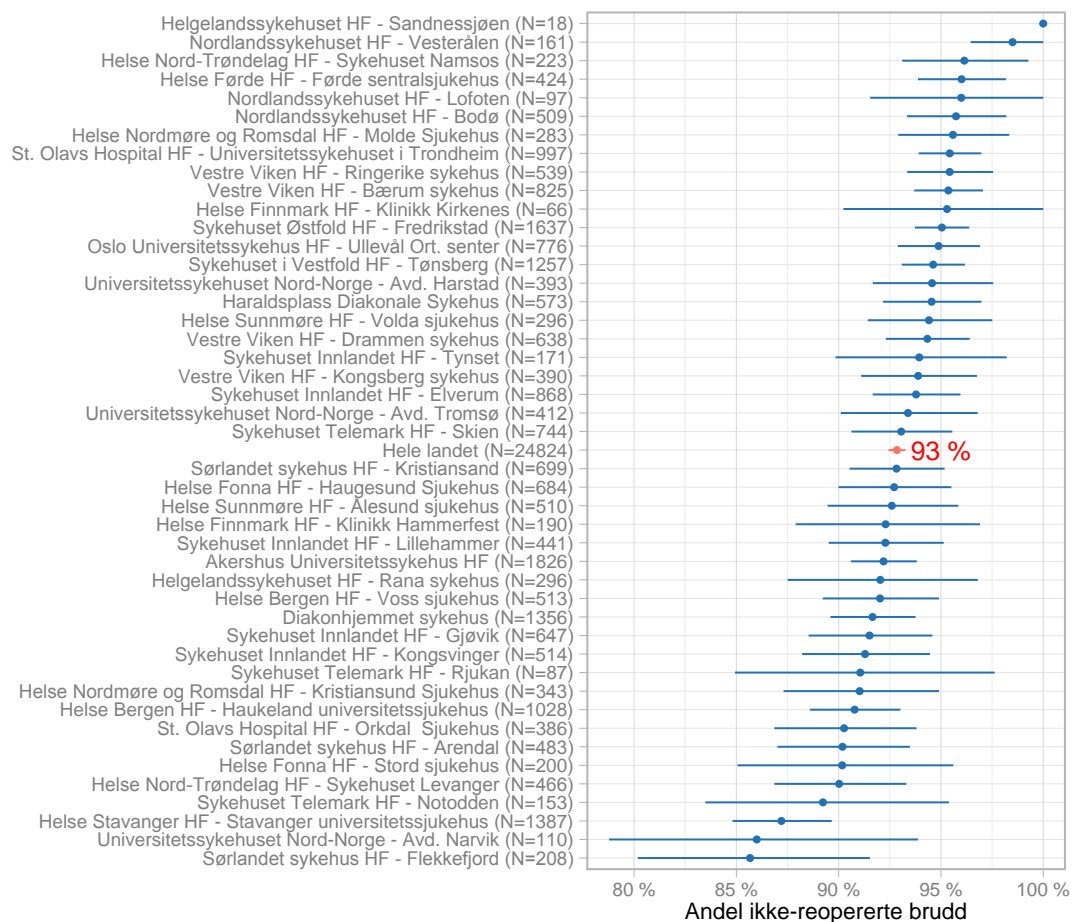

Figur 2c: Endring av operasjonsmetode for trekantære brudd, 2005-2014.

Reoperasjoner

Figur 3: Pasienter som er operert for hoftebrudd i perioden 2012-2014 og som **ikke** er reoperert for sitt brudd (dvs. «overlevelse» av implantatet). Resultat angitt i prosent med 95 % konfidensintervall. Antall primærbrudd ved hvert sykehus i denne perioden er angitt i parentes.

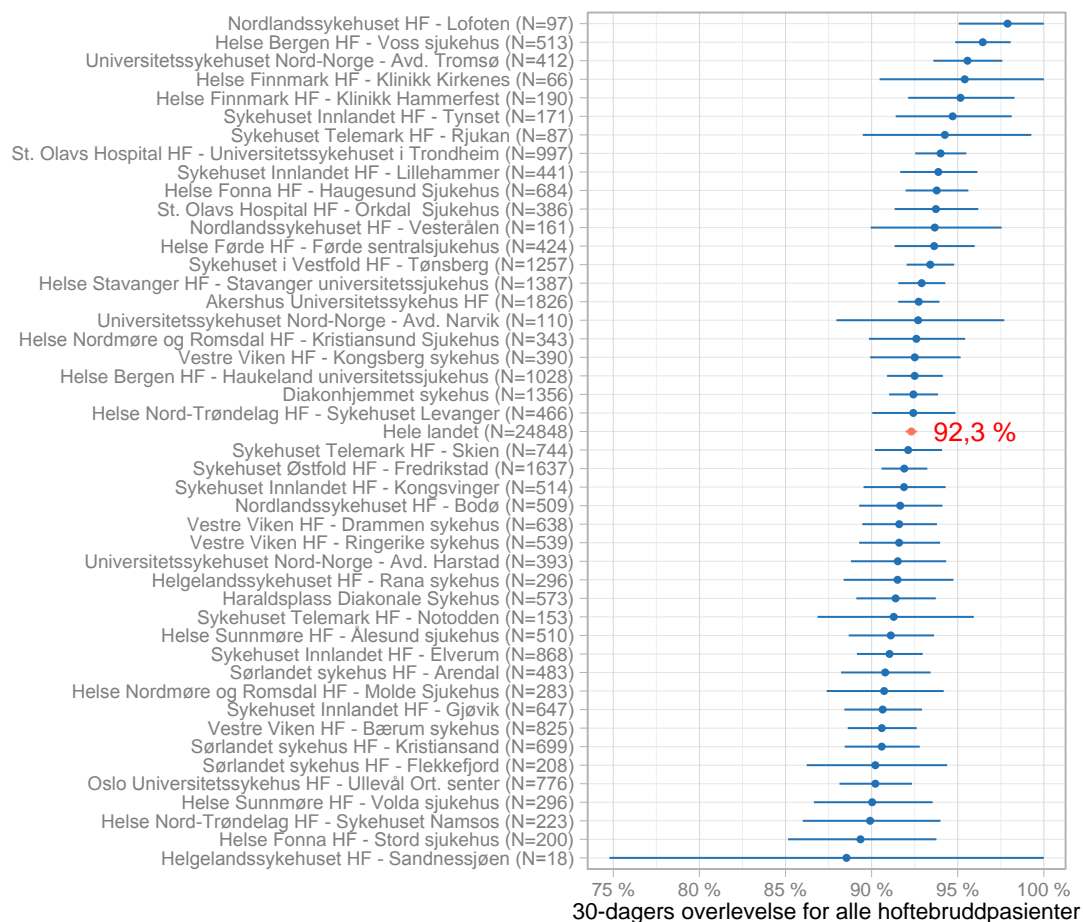

Mortalitet

Pasienter med hoftebrudd er en skrøpelig gruppe med høy postoperativ mortalitet. Ett års dødeligheten til gruppen er omtrent 24 % og 5 års dødeligheten er på hele 60 %. Det er derfor viktig at denne pasientgruppen får den oppmerksomheten som den fortjener, slik at antall komplikasjoner, sykelighet og dødelighet reduseres til et minimum. I årets rapport presenteres sykehusvis 30-dagers overlevelse av hoftebruddspasientene operert i perioden 2012-2014 (Figur 4). (Se nederst i avsnittet på de mange reservasjonene som må gjøres ved en slik rangering av sykehusene).

Figur 4: 30-dagers overlevelse av pasienter (med 95 % konfidensintervall) operert for hoftebrudd på de ulike sykehusene i Norge i perioden 2012-2014. Antall

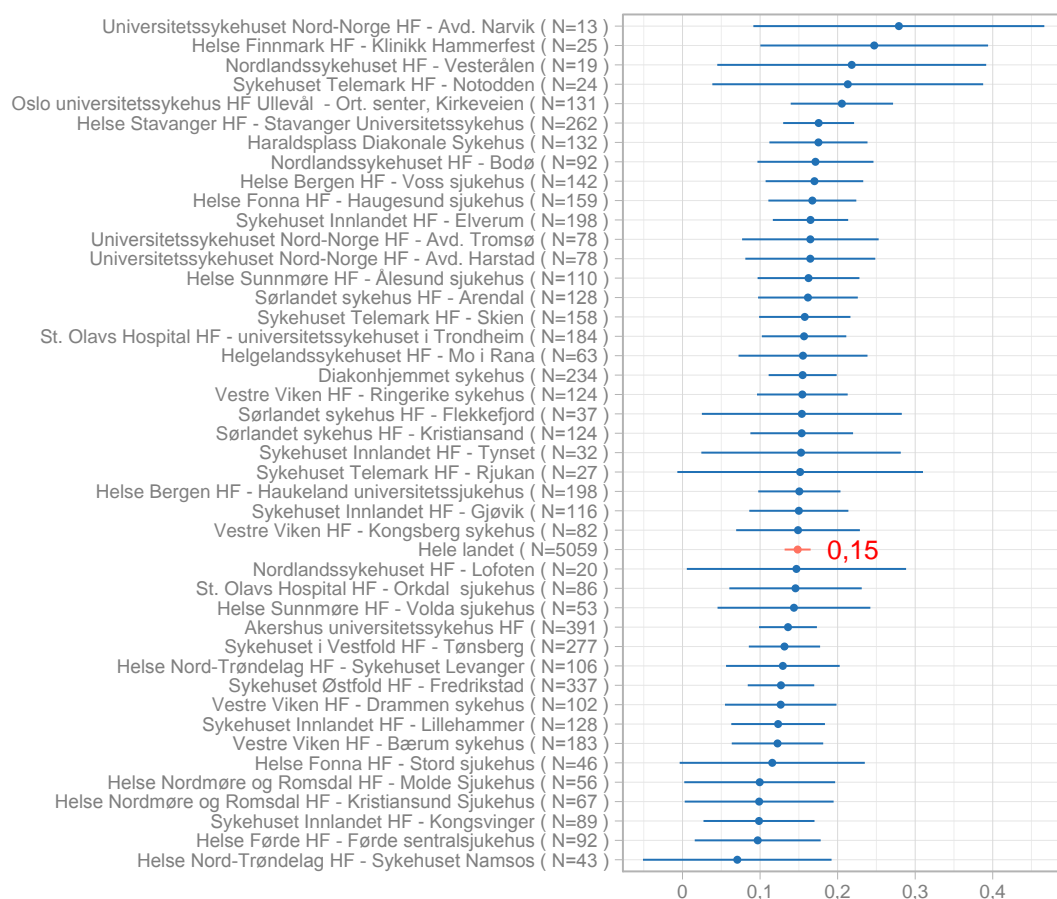
primærbrudd ved hvert sykehus i denne perioden er angitt i parentes.

Pasient rapportert livskvalitet

Pasientene besvarer et tilsendt spørreskjema 4, 12 og 36 måneder etter bruddet. Fall i livskvalitet (EQ-5D index score) fra preoperativt til 12 måneder etter operasjonen for alle hoftebruddpasienter ved de enkelte sykehusene er presentert i Figur 5.

Figur 5: Pasientrapportert livskvalitet. Figuren viser fall i livskvalitet (EQ-5D index score) fra like før hoftebruddet til 12 måneder etter hoftebruddet for de ulike sykehus i Norge i perioden 2012-2014. Antall primærbrudd ved hvert sykehus i denne perioden er angitt i parentes.

Når en rangerer sykehus må resultatene (figur 3, 4 og 5) tolkes med stor forsiktighet fordi forskjeller i reoperasjonsprosent eller i mortalitet kan ha mange årsaker:

1. Sykehus som er mer nøyaktige med å rapportere sine komplikasjoner (inkludert peroperativ død) og reoperasjoner til registeret enn andre, vil feilaktig kunne få dårlige resultater i analysene.
2. Hvis kirurgene på et sykehus er mer påpasselige med å ta pasienten inn til kontroll enn på andre sykehus, og dermed oppdager flere komplikasjoner, vil dette kunne slå uheldig ut på kurvene til tross for at dette sykehuset da i virkeligheten gjør en bedre jobb enn andre sykehus.
3. Dersom ventetiden før reoperasjoner er lengre på noen sykehus enn på andre sykehus, vil den lange ventetiden kunne gi falskt gode resultater sammenlignet med sykehus med kort ventetid.
4. Dersom kirurgene på et sykehus har høyere terskel for å tilråde reoperasjon enn på andre sykehus og lar pasientene gå lengre med problemer og plager enn på andre sykehus, vil dette også gi falskt gode resultater i statistikken.

I tillegg til medisinske usikkerhets faktorer nevnt over, er det også statistisk usikkerhet ved rangeringslister fordi registerets data egner seg dårlig for slike beregninger. Registeret ble opprettet for å sammenligne resultater av implantater og operasjonsteknikker på landsbasis. Sammenligning av kvalitet på sykehusnivå er komplekst pga. at noen sykehus opererer flere pasienter med dårligere prognose enn andre sykehus, og fordi mange sykehus, særlig de små, har så få reoperasjoner

at styrken i statistikken uansett blir svak, og den svekkes ytterligere av at sykehusenes dekningsgrad (rapporteringsgrad) på reoperasjoner varierer fra 0 % til 100 %.

Dekningsgrad på institusjonsnivå

Alle 46 sykehus som opererte hoftebrudd i 2014 rapporterte til Nasjonalt Hoftebruddregister. Dekningsgrad på institusjonsnivå er dermed 100 %.

Dekningsgrad på individnivå

I perioden 2008 til 2012 ble det rapportert 16.154 hemiproteseoperasjoner. 94,2 % av disse ble rapportert til Nasjonalt Hoftebruddregister (NHBR) og 81,8 % ble rapportert til Nasjonalt Pasientregister (NPR). Rapportering av hemiproteseoperasjoner til NHBR er over 80 % for alle sykehus med unntak av ett.

For den samme tidsperioden ble det totalt rapportert 30.932 osteosynteser for hoftebrudd. 86,4 % av disse til NHBR og 92,3 % til NPR. Sykehusvis dekningsgrad for hver helseregion viser at rapporteringen av osteosyntesene til NHBR for de ulike sykehusene varierer fra 54 % til 98 %. For nesten en tredjedel av sykehusene er dekningsgrad under 80 %.

4. Metoder for fangst av data

Operatøren fyller umiddelbart etter hver primæroperasjon og reoperasjon ut et papirskjema og sender dette til registeret. Dette fungerer godt.

Myndighetene ønsker at vi skal gå over til MRS (medisinsk web-basert registreringssystem). Helse-Vest IKT har i samarbeid med MRS laget og validert et elektronisk skjema for et av registrene i Nasjonal kompetansetjeneste for leddproteser og hoftebrudd. Dette er nå under utprøving lokalt ved Haukeland universitetssjukehus med tanke på å erstatte papirskjemaet. Men vi er foreløpig bekymret fordi det medfører merarbeid for rapporterende kirurg grunnet myndighetenes strenge krav om autentisering og for kvaliteten på elektronisk innrapporterte data. Produktklistrelapper for implantat blir i dag limt inn på baksiden av skjemaene. Dette gir eksakt identifikasjon av implantatet, og hvis vi skal begynne med elektronisk rapportering må produktklistrelappene scannes. Teknisk er det nå mulig, men det gjenstår fortsatt en del juridiske utfordringer.

Videre sender vi papirskjema vedrørende PROM data direkte til pasientene 4, 12 og 36 måneder postoperativt. Pasientene fyller ut spørreskjemaet og returnerer det i ferdig frankert svarkonvolutt til registeret. På grunn av høy alder, komorbiditet og stor forekomst av kognitiv svikt hos pasientene, vil nett-basert datafangst av PROM-data være vanskelig.

Opplysninger om død innhentes fra Statistisk Sentralbyrå.

5. Metodisk kvalitet

5.1 Antall registreringer

Årets rapport inneholder data fra 90 581 operasjoner, hvorav 79775 er primæroperasjoner (88,1%) og 10806 reoperasjoner (11,9%).

(<http://nrlweb.ihelse.net/Rapporter/Rapport2015.pdf>)

5.2 Metode for beregning av dekningsgrad

Dekningsgradsanalyser for Nasjonalt Hoftebruddregister (NHBR) er gjennomført ved sammenstilling med data fra Norsk pasientregister (NPR). Rapport og analyser er utarbeidet ved NPR i samarbeid med Nasjonalt Hoftebruddregister. Rapport om gjennomføringen og resultater er publisert på www.helsedirektoratet.no. Det er beregnet dekningsgrad for primæroperasjoner og for reoperasjoner.

5.3 Dekningsgrad på institusjonsnivå

Alle 46 sykehus som opererte hoftebrudd i 2014 rapporterte til Nasjonalt Hoftebruddregister. Dekningsgrad på institusjonsnivå er dermed 100 %.

5.4 Dekningsgrad på individnivå

I perioden 2008 til 2012 ble det rapportert om 16.154 hemiproteseoperasjoner. 94,2 % av disse ble rapportert til Nasjonalt Hoftebruddregister (NHBR) og 81,8 % ble rapportert til Nasjonalt Pasientregister (NPR). Rapporteringen av hemiproteseoperasjoner til NHBR er over 80 % for alle sykehus med unntak av ett.

For den samme tidsperioden ble det totalt rapportert om 30.932 osteosynteser for hoftebrudd. 86,4 % av disse til NHBR og 92,3 % til NPR. Sykehusvis dekningsgrad for hver helseregion viser at rapporteringen av osteosyntesene til NHBR for de ulike sykehusene varierer fra 54 % til 98 %. For nesten en tredjedel av sykehusene er dekningsgrad under 80 %.

Dekningsgrad for hvert enkelt sykehus er presentert på side 174-177 i årsrapport for Nasjonal kompetansetjeneste for leddproteser og hoftebrudd, juni 2015. (<http://nrlweb.ihelse.net/Rapporter/Rapport2015.pdf>). Neste dekningsgradsanalyse er planlagt i 2016.

5.5 Metoder for intern sikring av datakvalitet

Registrerte data blir oppbevart på sentral dataservert i tråd med gjeldende krav til sikker oppbevaring av personsensitive data. Dataserveren administreres av Helse Vest IKT.

Helse Vest IKT er databehandler for Nasjonalt Hoftebruddregister. Helse Bergen HF ved administrerende direktør er databehandlingsansvarlig. Dataene skal oppbevares i henhold til konsesjon og gjeldende lovverk. Dataserveren administreres av Helse Vest IKT som sørger for nødvendig vedlikehold, backup-lagring, regelmessig systemsjekk og teknisk drift.

Personidentifiserbare opplysninger skal i henhold til personopplysningsloven og konsesjonen fra Datatilsynet gjøres med den registrertes samtykke. Det er utarbeidet en egen samtykkeerklæring som pasienten signerer. Opplysningene skal aidentifiseres i forskningsfilene. En kode knytter pasienten til dens opplysninger gjennom en navneliste. Det er kun autorisert personell knyttet til registeret som har adgang til navnelisten og som kan finne tilbake enkeltpasienter. Koblingsnøkkel lagres et annet sted enn selve registerdataene. Alle som etter avtale og protokoll får tilgang til dataene må underskrive taushetserklæring. Utlevering av data er regulert av pasientens samtykkeerklæring, konsesjonsvilkår og etter retningslinjer nedfelt i vedtektene §4, §6 og §7.

5.6 Metode for validering av data i registeret

Dekningsgradsanalyse i forhold til NPR planlegges annet hvert år.

Sykehusvise rapporter sendes kontaktperson ved aktuelle sykehus årlig. Hvert sykehus går gjennom sine data og rapporterer tilbake ved uoverensstemmelse. Motsatt tar registeret kontakt dersom vi har mistanke om feilrapportering. Dette gir en løpende kontroll av data både for hvert enkelt sykehus og for våre data.

5.7 Vurdering av datakvalitet

For å komme så nær som mulig det «korrekte» antall hoftebrudd på Haukeland universitetssjukehus (HUS) for 2012 har registeret gått gjennom journalene (DIPS), operasjonsprotokollen (Orbit) og røntgensystemet (Pacsweb). Dette har vært en grundig og arbeidskrevende prosess. Tilsvarende har 4 medisinstudenter besøkt 7 andre sykehus i Norge; Haraldsplass Diakonale Sykehus, Voss sjukehus, Sørlandet sykehus Arendal, Sykehuset Innlandet Elverum, Namsos sykehus, Levanger sykehus og Diakonhjemmets sykehus. Der har de gjort en tilsvarende grundig gjennomgang av journalene, operasjonsprotokollene og røntgensystemet for å finne det korrekte antall primære hoftebrudd ved hvert av disse sykehusene. De utvalgte 8 sykehusene er representative for alle sykehusene hvor hoftebrudd opereres i Norge mht. størrelse og geografisk spredning. For 2012 ble det rapportert 1792 primære hoftebrudd fra disse 8 sykehusene til NHBR (totalt i Norge 8451 for 2012). Ved gjennomgang av datasystemene ved disse 8 sykehusene ble det korrekte antall primære hoftebrudd funnet å være 1953. Altså ble hele 92 % av alle hoftebrudd rapportert til Nasjonalt Hoftebruddregister. Vi er nå i en prosess hvor disse korrekte antall hoftebrudd også vil bli brukt for å gjøre en tilsvarende validering av rapportering til Norsk Pasientregister.

6. Fagutvikling og klinisk kvalitetsforbedring

6.1 Pasientgruppe som omfattes av registeret

Alle pasienter operert for hoftebrudd (ICD-10 koder: S72.0, S72.1, S72.2 eller S72.3) og alle reoperasjoner etter hoftebrudd.

6.2 Registerets spesifikke kvalitetsmål

Målsettingen er å bedre behandlingen for hoftebruddpasienter. Derfor publiserer registeret data på livskvalitet og funksjon, smerte, fornøydhet, reoperasjoner og mortalitet. Av nasjonale kvalitetsindikatorer blir ventetid fra fall til operasjon og 30-dagers mortalitet registrert og publisert. I tillegg oppgis risiko for reoperasjon og peroperative komplikasjoner. De viktigste utfallsparameterne er mortalitet, reoperasjon og pasientrapportert livskvalitet.

6.3 Pasientrapporterte resultat- og erfaringsmål (PROM og PREM)

Registeret registrerer og publiserer PROM data fra pasienter preoperativt og 4, 12 og 36 måneder postoperativt. Følgende instrumenter benyttes:

- EQ-5D-3L (preoperativt og postoperativt) og EQ-VAS (postoperativt)
- Smerte fra operert hofte (VAS 0-10) (postoperativt)
- Fornøydhet med operasjon (VAS 0-10) (postoperativt)

6.4 Sosiale og demografiske ulikheter i helse

Vi har data om kjønn, alder, demens og bosted (kommune) til pasientene. Disse data brukes til justeringer i vitenskapelige analyser. Registeret er for tiden i dialog med SSB for å få sosioøkonomiske data for hoftebruddpasienter slik at vi i fremtiden også kan justere for sosiale og demografiske ulikheter.

6.5 Bidrag til utvikling av nasjonale retningslinjer, nasjonale kvalitetsindikatorer o.l.

Resultatene i våre vitenskapelige publikasjoner har medført endringer i flere behandlingsrutiner for hoftebruddpasientene i Norge (punkt 6.7).

6.6 Etterlevelse av nasjonale retningslinjer

Offisielle nasjonale retningslinjer for behandling av hoftebrudd finnes ikke i Norge, men resultatene fra Hoftebruddregisteret er i praksis veiledende for behandlingen av disse bruddene i Norge.

6.7 Identifisering av kliniske forbedringsområder

På følgende områder har funn i Nasjonalt Hoftebruddregister gitt endring i

behandlingen av hoftebrudd i Norge:

Ved disloserte brudd har behandlingen skiftet fra skrueosteosyntese til hemiprotese: En studie fra registeret fant høyere reoperasjonsrisiko og bedre funksjonelle resultat ved bruk av hemiprotese (Gjertsen JE et al. J Bone Joint Surg Am. 2010;02:619-628).

Endring i bruk av sementerte/usementerte hemiprotoser: I en studie fra registeret ble det funnet en høyere risiko for reoperasjoner ved bruk av usementerte hemiprotoser sammenlignet med sementerte proteser (Gjertsen JE et al. J Bone Joint Surg Br. 2012;04-B:1113-1119).

Mindre mortalitet og færre reoperasjoner ved preoperativ start av tromboseprofylakse ved hemiproteseoperasjon (Engesaeter LB et al. Abstrakt Ortopedisk Forenings Høstmøte, Oslo, 23.-25.10 2013).

Flere pasienter blir nå operert på dagtid i stedet for på kveld/natt: I studier ang. preoperativ ventetid for operasjon har vi funnet at det ikke er noen medisinske holdepunkter for at pasienter med hoftebrudd må opereres om natten (Engesaeter LB et al. Abstrakt Norsk Kirurgisk Forenings Høstmøte, Oslo, 23.-27.10 2006).

Subtrokantære og intertrokantære brudd opereres nå i større grad med margnagle enn tidligere: En studie fra registeret fant økt reoperasjonsrisiko ved bruk av glideskrue for disse bruddene (Matre K. et al. Injury 2013 Jun;44(6):735-42).

Antidepressiva øker risiko for hoftebrudd: Increased risk of hip fracture among older people using antidepressant drugs: Data from the Norwegian Prescription Database and the Norwegian Hip Fracture Registry. Bakken MS, Engeland A, Engesaeter LB, Ranhoff AH, Hunskaar S, Ruths S. Age Ageing. 2013;42(4):514-20.

Risk of hip fracture among older people using anxiolytic and hypnotic drugs: A nationwide prospective cohort study. Bakken MS, Engeland A, Engesaeter LB, Ranhoff AH, Hunskaar S, Ruths S. Eur J Clin Pharmacol. 2014;70(7):873-80.

6.8 Tiltak for klinisk kvalitetsforbedring initiert av registeret

Registeret driver kontinuerlig kvalitetsforbedrende tiltak. Dette gjøres gjennom utarbeiding av årlige rapporter der hvert sykehus mottar sine egne resultater som de kan sammenligne med andre sykehus og med landsgjennomsnittet. Representanter fra registeret har hatt møter med kirurger i forskjellige helseregioner med gjennomgang av resultater for de enkelte sykehus og diskusjon av eventuelt forbedringspotensial.

I publikasjoner, årsrapporter og på faglige møter påpeker registeret de operasjonsmetoder og implantater som har usikre eller ikke tilfredsstillende resultater i vårt register, i andre registre eller i den vitenskapelige litteraturen. Vi oppfordrer sykehus og kirurger til å bruke teknikker og proteser med veldokumenterte gode langtidsresultater.

6.9 Evaluering av tiltak for klinisk kvalitetsforbedring (endret praksis)

Siden opprettelsen av Nasjonalt Hoftebruddregister i 2005, har andel av reoperasjoner falt fra 1184 (16,7 % av alle operasjoner) til 873 (9,8 %) i 2014. Mye av reduksjon i behov for reoperasjoner kan forklares av en dramatisk endring i behandling av dislokerte lårhalsbrudd som har funnet sted i denne 10 års perioden. 45 % av dislokerte lårhalsbrudd ble operert med skrueosteosyntese i 2005-2006 og 53 % med hemiprotoser, mens i 2013-2014 ble 90 % av disse bruddene behandlet med hemiprotoser. Nasjonalt Hoftebruddregisters innsamlede data har bidratt til denne bedringen i den operative behandlingen av denne svake pasientgruppen.

6.10 Pasientsikkerhet

Det rapporteres på komplikasjoner under operasjoner og reoperasjoner. Studier basert på disse endepunktene er utført, og resultatene tilbakeføres til kirurgene i form av sykehusvise rapporter, vitenskapelige publikasjoner, foredrag og undervisning.

7. Formidling av resultater

Oppsummering av de viktigste vitenskapelige funn siste år finnes i vår publikasjonsliste i årsrapporten <http://nrlweb.ihelse.net/>

Årsrapporten gir vesentlig deskriptiv statistikk. Operasjonsresultatene offentliggjør vi hovedsakelig i vitenskapelige artikler og foredrag hvor vi redegjør for materiale og metode, og diskuterer svakhet og styrke ved metoden samt betydningen av funnene.

Informasjon fra registeret med resultater på regionsnivå er også å finne på nettsiden til Nasjonalt servicemiljø for medisinske kvalitetsregistre.

7.1 Resultater tilbake til deltakende fagmiljø

Årsrapportene sendes ut både i papirversjon og elektronisk. Alle medlemmer av Norsk Ortopedisk Forening får årsrapporten elektronisk. Hvert år på ortopedisk høstmøte har vi et eget symposium over et aktuelt tema. Flere vitenskapelige presentasjoner holdes på dette møtet. I tillegg er årsrapporten offentlig tilgjengelig på nettsiden vår (<http://nrlweb.ihelsenet.net>).

Sykehusvise årsrapporter sendes elektronisk til alle sykehus ved kontaktpersonene.

7.2 Resultater til administrasjon og ledelse

Årsrapporten (papirbasert) sendes direktør, sykehusledelsen og styret i Helse Bergen, direktør og fagdirektør i Helse Vest samt til helsemyndighetene.

7.3 Resultater til pasienter

Årsrapporten er tilgjengelig på vår nettside (<http://nrlweb.ihelse.net/>). Der er også egne sider med informasjon til pasienter.

7.4 Offentliggjøring av resultater på institusjonsnivå

Vi offentliggjør antall primæroperasjoner og antall reoperasjoner sammen med dekningsgradsprosent for hvert enkelt sykehus, og oppfordrer kontaktpersonene om å informere om resultatene og bruke rapportene til forbedringsarbeid lokalt. Dekningsgradanalysene er gjort for perioden 2008-2012. Videre er det utarbeidet sykehusvis 30-dagers mortalitet og sykehusvis fall i EQ-5D index-score fra preoperativt til 1 år postoperativt. Se kapittel 3.

8. Samarbeid og forskning

8.1 Samarbeid med andre helse- og kvalitetsregistre

Registeret har flere samarbeidsprosjekter med andre fagmiljø både nasjonalt og internasjonalt:

NARA: Nordic Arthroplasty Register Association (Sverige, Norge).
Samarbeid om primæroperasjoner med hemiprotese.

ISAR: The international society of Arthroplasty Registries.

I en studie ble data fra Hoftebruddregisteret koblet sammen med data fra Reseptregisteret. I denne studien ble det funnet en høyere risiko for hoftebrudd hos pasienter som brukte antidepressiva (Bakken MS, Age Ageing. 2013).

I en annen studie hvor data fra Hoftebruddregisteret ble koblet sammen med data fra Reseptregisteret, ble det funnet en høyere risiko for hoftebrudd hos pasienter som brukte sovemedisin (Bakken MS et al. Eur J Clin Pharmacol (2014) 70:873-880).

I en pågående studie med Reseptregisteret er det påvist økt risiko for hoftebrudd ved bruk av noen blodtrykksnedsettende medikamenter (Sabine Ruths et al. Submitted).

8.2 Vitenskapelige arbeider

Doktoravhandlinger:

1. Gjertsen JE. Surgical treatment of hip fractures in Norway [dissertation]. University of Bergen, Norway, 2009.

2. Matre K. Treatment of trochanteric and subtrochanteric hip fractures. Sliding hip screw or intramedullary nail? [dissertation]. University of Bergen, Norway, 2013.
3. Bakken, M.S. Potentially inappropriate drug use and hip fractures among older people (dissertation). University of Bergen, Norway, September 11, 2015.

Artikler (2014):

1. Rogmark C, Fenstad AM, Leonardsson O, Engesæter LB, Kärrholm J, Furnes O, Garellick G, Gjertsen JE. Posterior approach and uncemented stems increases the risk of reoperations after hemiarthroplasties in elderly hip fracture patients. An analysis of 33,205 procedures in the Norwegian and Swedish national registries. *Acta Orthop.* 2014;85(1):18-25.
2. Gjertsen JE, Fenstad AM, Leonardsson O, Engesæter LB, Kärrholm J, Furnes O, Garellick G, Rogmark C. Hemiarthroplasties after hip fractures in Norway and Sweden: A collaboration between the Norwegian and Swedish national registries. *Hip Int* 2014 May-Jun;24(3):223-30.
3. Bakken MS, Engeland A, Engesæter LB, Ranhoff AH, Hunskaar S, Ruths S. Risk of hip fracture among older people using anxiolytic and hypnotic drugs: A nationwide prospective cohort study. *Eur J Clin Pharmacol.* 2014;70:873-880.

Foredrag (2014):

1. Vinje T, Gjertsen JE, Baste V, Engesæter LB. Surgical delay and mortality in patients with hip fractures. A nationwide cohort study with 7,292 propensity score exact matched pairs. Presented at the 15th EFORT Congress; 2014 June 4-6; London, United Kingdom.
2. Matre K. Extracapsular fractures: Plates or nails – who is the winner? Presented at the 15th EFORT Congress; 2014 June 4-6; London, United Kingdom.
3. Engesæter LB. Hoftebruddregisterets synspunkt. *VOF*; 2014, 11. – 12. september; Clarion Admiral, Bergen.
4. Engesæter LB. Thromboprophylaxis in patients with hip fractures. 52nd annual academic meeting. The Girdlestone Ortopaedic Society; 2014 sept 24-28; Corfu, Greece.
5. Fevang JM. Pro glideskrue. Presentert på Symposium på Høstmøtet i Norsk Ortopedisk Forening; 2014, 22. – 24. oktober; Oslo.

6. Arnason O, Matre K, Engesæter, Fevang JM. Validering av registrerte hoftebrudd i Hoftebruddregisteret, Norsk Pasientregister og i ulike datakilder ved Haukeland universitetssjukehus. Høstmøtet i Norsk Ortopedisk Forening; 2014, 22. – 24. oktober; Oslo.
7. Arnason O, Matre K, Engesæter LB, Kjærner-Semb Ø, Fevang JM. Forenklet metode for å finne antall primæroperasjoner for hoftebrudd på Haukeland universitetssjukehus og Haraldsplass Diakonale Sykehus. Høstmøtet i Norsk Ortopedisk Forening; 2014, 22. – 24. oktober; Oslo.
8. Baste V, Wiik R, Walnum A, Gjertsen JE, Engesæter LB. Validering av rapporteringen til Nasjonalt Hoftebruddregister og Norsk Pasientregister. Høstmøtet i Norsk Ortopedisk Forening; 2014, 22. – 24. oktober; Oslo.
9. Formanek E, Gjertsen JE, Meling T. Intertrokantære femurfrakturer; insidens, behandling og reoperasjonsrate. Høstmøtet i Norsk Ortopedisk Forening; 2014, 22. – 24. oktober; Oslo.
10. Gjertsen JE, Baste V, Furnes O, Fevang JM, Engesæter LB. Pasientrapportert helseutfall etter hoftebrudd. Høstmøtet i Norsk Ortopedisk Forening; 2014, 22. – 24. oktober; Oslo.
11. Bartels S, Gjertsen JE, Frihagen F, Utvåg SE. Behandling og funksjonelle resultater hos pasienter under 55 år med disloserte lårhalsbrudd; en studie fra Nasjonalt Hoftebruddregister 2005-2012. Høstmøtet i Norsk Ortopedisk Forening; 2014, 22. – 24. oktober; Oslo.
12. Kristensen TB, Vinje T, Havelin LI, Engesæter LB, Gjertsen JE. Sementerte hemiprotoser ved lårhalsbrudd: bakre eller direkte lateral tilgang? Høstmøtet i Norsk Ortopedisk Forening; 2014, 22. – 24. oktober; Oslo.

Ph.D. kandidater:

- Torbjørn Kristensen: Hemiprotoser ved hoftebrudd
- Tarjei Vinje: Hoftebrudd og mortalitet
- Målfrid Kristoffersen: Hoftebrudd og kognitiv svikt – epidemiologi og kliniske resultater
- Sunniva Leer-Salvesen: Effekt av distalt trykkavlastningshull i femur under innsetting av hemiprotese ved hoftebruddpasienter
- Omar Arnason: Validering av registrerte hoftebrudd i Hoftebruddregisteret, Norsk Pasientregister og ved Haukeland universitetssjukehus

9. Forbedringstiltak

[Basert på beskrevet status og evaluering av registeret, beskriv de tiltak som er gjennomført inneværende år samt tiltak som er planlagt gjennomført for neste kalenderår. Punktlisten under kan brukes som et utgangspunkt og hjelp til hva som kan inngå i en slik beskrivelse. For ytterligere forklaring av de ulike punktene, se respektive kapitler under Del I: [Årsrapport.](#)]

Forbedring av metoder for fangst av data

- Vi arbeider med å utvikle elektronisk rapportering (Medisinsk registreringssystem).

Metodisk kvalitet

- Gjennom foredrag på nasjonale konferanser og ved direkte tilbakemelding til rapporterende sykehus gjennom sykehusvise rapporter, økes fokus på nøyaktig rapportering til registeret.

Nye registrerende enheter/avdelinger

- Det er ingen nye registrerende enheter da alle sykehus som opererer hoftebrudd i Norge per dags dato rapporterer til registeret.

Endringer av rutiner for intern kvalitetssikring av data

- Rutiner for intern kvalitetssikring av data vil jevnlig bli gjennomgått og oppjustert.

Nye pasientrapporterte resultater som skal inn i registeret

- Som delprosjekt i en allerede igangsatt studie på behandling av hoftebruddpasienter yngre enn 55 år, planlegges det å sende ut skjema til pasientene med spørsmål vedrørende skademekanisme i tillegg til nåværende funksjonsnivå.

Nye demografiske variabler som skal inn i registeret

- Vi er i kontakt med Statistisk Sentralbyrå for å få sosioøkonomiske data for hoftebruddpasientene.

Forbedring av resultatformidling til deltagende fagmiljø

- Fra 2015 innføres en mer detaljert sykehusvis rapport som sørger for at de enkelte sykehus lettere kan sammenligne sine resultater og rutiner med landsgjennomsnittet.

Samarbeid og forskning

- Utvide vårt nasjonale, nordiske og internasjonale samarbeid

Forskningsprosjekter og annen vitenskapelig aktivitet:

- Antibiotikabehandling av infeksjoner etter hofteprotesekirurgi. Et koblingsprosjekt med Nasjonalt reseptregister. Olav Lutro og Lars B. Engesæter
- Pasientforløp hos eldre med hoftebrudd. Sabine Ruths og Lars B. Engesæter
- Behandling og funksjonelle resultater hos pasienter med dislokerte lårhalsbrudd under 70 år. Stefan Bartels og Jan-Erik Gjertsen
- Hemiprotoser ved hoftebrudd i Sverige og Norge. Jan-Erik Gjertsen
- Samarbeid med Rikshospitalet (Ivar Andreas Eide): Bruddforekomst hos nyresviktpasienter
- Samarbeid med Diakonhjemmet og OUS Ullevål (Frede Frihagen/Einar Andreas Sivertsen): Bruk av trokanter støtteplate
- Samarbeid med Haraldsplass Diagonale Sykehus (Ole Martin Steihaug): Validering av demensklassifisering på registreringsskjemaet
- Mortalitet ved hemiprotoser. NARA samarbeid mellom registre i Norge og Sverige (Cecilia Rogmark og Jan-Erik Gjertsen)

Del III Stadiевurdering

10. Referanser til vurdering av stadium

[Oversikt over vurderingspunkter som legges til grunn for stadiеinndeling av registre med referanser til relevant informasjon gitt i årsrapporten. Denne delen fylles ut og er ment som en hjelp til registeret og ekspertgruppen i vurdering av registeret.]

Tabell 10.1: Vurderingspunkter for stadium Nasjonalt Hoftebruddregister

Nr	Beskrivelse	Kapittel	Ja	Nei
Stadium 2				
1	Er i drift og samler data fra HF i alle helseregioner	3	x ☐	☐
2	Presenterer resultater på nasjonalt nivå	3	x ☐	☐
3	Har en konkret plan for gjennomføring av dekningsgradsanalyser	5.2	x ☐	☐
4	Har en konkret plan for gjennomføring av analyser og løpende rapportering av resultater på sykehusnivå tilbake til deltakende enheter	7.1	x ☐	☐
5	Har en oppdatert plan for videre utvikling av registeret	Del II	x ☐	☐
Stadium 3				
6	Kan redegjøre for registerets datakvalitet	5.5 , 5.6 , 5.7	x ☐	☐
7	Har beregnet dekningsgrad mot uavhengig datakilde	5.2 , 5.3 , 5.4	x ☐	☐
8	Registrerende enheter kan få utlevert egne aggregerte og nasjonale resultater	7.1	x ☐	☐
9	Presenterer deltakende enheters etterlevelse av de	6.6	x ☐	☐

viktigste nasjonale retningslinjer der disse finnes

10	Har identifisert kliniske forbedringsområder basert på analyser fra registeret	6.7	x	☐	☐
11	Brukes til klinisk kvalitetsforbedringsarbeid	6.8, 6.9	x	☐	☐
12	Resultater anvendes vitenskapelig	8.2	x	☐	☐
13	Presenterer resultater for PROM/PREM	6.3	x	☐	☐
14	Har en oppdatert plan for videre utvikling av registeret	Del II	x	☐	☐

Stadium 4

15	Kan dokumentere registerets datakvalitet gjennom valideringsanalyser	5.7	x	☐	☐
16	Presenterer oppdatert dekningsgradsanalyse hvert 2. år	5.2, 5.3, 5.4	x	☐	☐
17	Har dekningsgrad over 80 %	5.4	x	☐	☐
18	Registrerende enheter har løpende (on-line) tilgang til oppdaterte egne og nasjonale resultater	7.1, 7.4	☐	☐	x
19	Presentere resultater på sosial ulikhet i helse	6.4	☐	☐	x
20	Resultater fra registeret er tilpasset og tilgjengelig for pasienter	7.3	x	☐	☐
21	Kunne dokumentere at registeret har ført til kvalitetsforbedring/endret klinisk praksis	6.9	x	☐	☐
-